

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ІФНТУНГ

прот. № 04/022 від «31» березня 2021р.

Голова Вченої ради ІФНТУНГ

Крижанівський Є.І.

2021р.

ПРОГРАМА

фахового інституту до вступу в аспірантуру за галуззю знань 05
«Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка»

Програма фахового вступного випробування до аспірантури за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка». - Івано-Франківськ, 2021 - 30 с.

Укладачі:

доктор економічних наук,
професор

 Гораль Л.Т.

доктор економічних наук,
професор

 Дзьоба О.Г.

доктор економічних наук,
професор

 Зелінська Г.О.

Розглянуто Вченою радою Інституту економіки та менеджменту (протокол № 7 від «30» березня 2021 р.)

Ухвалено Вченою Радою Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, протокол № 04/622 від «31» березня 2021р.

Директор ІЕМ,
д.е.н., проф

 Дзьоба О.Г.

Узгоджено:
Завдувач відділу аспірантури і докторантури,
к.т.н., доцент

 Процюк В.Р.

Вступ	4
1. Характеристика змісту програми	5
2. Вимоги до здібностей і підготовленості здобувачів. Основні професійні компетентності	17
3. Структура екзаменаційного білета	20
4. Критерії оцінювання фахового іспиту до вступу в аспірантуру	21
5. Тематика рефератів	22
6. Орієнтовний перелік питань для підготовки до фахового іспиту	24
7. Список літератури	29

ВСТУП

Програма фахового вступного іспиту до аспірантури за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка» відображає загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань претендентів для вступу до аспірантури. На основі програми складається перелік питань й формуються екзаменаційні білети.

Метою фахового випробування вступника для участі у конкурсі на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 054 – Економіка є з'ясування рівня систематизації та узагальнення теоретичних знань і практичних навичок самостійної роботи для розв'язання конкретних економічних виробничо-господарських проблем, які входять до кола завдань економіста.

До вступу можуть бути допущені випускники закладів вищої освіти з базовою освітою економічного профілю ступеня «магістр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст») на підставах, передбачених чинним законодавством України.

Вступники до аспірантури повинні мати фундаментальні знання в області теоретичних та прикладних економічних дисциплін, систем управління економікою різних ієрархічних рівнів, мікро-мезо та макроекономічного прогнозування й планування розвитку економік відповідних рівнів ієрархії, державного й бюджетно-фінансового регулювання економіки, мати здібності до науково-дослідної роботи, володіти сучасними методами наукових досліджень.

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІКА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Підприємництво в сучасній системі господарювання

Економічний зміст підприємства. Підприємство як суб'єкт господарювання. Поняття, цілі і напрями діяльності, правові основи функціонування. Класифікація та структура підприємств.

Ринкове середовище господарювання підприємств. Загальне середовище господарювання та його чинники (природні, демографічні, політичні, науково-технічні, економічні, міжнародні). Операційне середовище функціонування підприємства (постачальники ресурсів, споживачі продукції, посередники, конкуренти). Ринок як динамічна система, концепція динамічної ринкової рівноваги. Типи ринкових структур та конкурентна поведінка підприємств. Ринкова ціна і фактори її формування на макро- і мікрорівнях. Види ринкових цін та прояв їх стимулюючої, синхронізуючої сигнальної функції. Рентний принцип ціноутворення у сільському господарстві. Цінова конкуренція і цінова конкурентоспроможність. Поняття мінімальної ціни і фактори підвищення цінової конкурентоспроможності.

Особливості конкурентної поведінки в структурах досконалої та недосконалої конкуренції. Конкуренція та конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку, необхідність розробки стратегій конкуренції. Конкурентний статус підприємства. Методи визначення, фактори та показники, котрі визначають конкурентоспроможність підприємства. Модель конкурентоспроможного підприємства. Вплив галузевих особливостей на конкурентоспроможність підприємства. Методи управління конкурентоспроможністю підприємства.

Ринкова інфраструктура та її роль у формуванні соціально-орієнтованої економіки. Зовнішні і внутрішні ринки. Інформаційне забезпечення та консультативна діяльність як складові інфраструктури аграрного ринку.

Ринково-правові основи функціонування підприємства та здійснення підприємницької діяльності. Вплив ринкових умов на зміну оргструктури

підприємства. Напрями адаптації підприємств до умов мінливого ринкового середовища. Підприємство, його сутність та функції. Види та об'єднання підприємств. Господарські товариства. Організаційні одиниці підприємництва. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.

Основи підприємницької діяльності. Економічна свобода як основна передумова розвитку підприємництва. Рушійні сили підприємництва. Принципи та передумови підприємництва. Приватне, державне, колективне підприємство. Види підприємницької діяльності.

Зовнішнє середовище підприємств: мікро-макро середовище. Мікросередовище, його сутність, вплив на діяльність підприємства. Основні складові мікросередовища та їх характеристика. Макросередовище функціонування підприємств, його основні ланки. Економічне, природно-економічне, інформаційне, науково-технічне, політико-правове та соціально-культурне середовище. Засади раціонального формування ефективного ринкового середовища.

Розвиток підприємства та управління стратегічними змінами. Суб'єкти підприємницької діяльності. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Правова база розвитку підприємництва. Проблеми правового забезпечення підприємництва в Україні. Удосконалення нормативно-правової бази розвитку підприємництва.

Управління виробничим процесом. Виробничий процес як основний вид операційної діяльності, його складові та принципи раціональної організації. Методи організації виробничих процесів. Стратегічні напрями розвитку організації: зростання, стабілізація, скорочення. Інтенсивність виробництва та її вплив на ефективність. Поняття економічного типу розвитку підприємства і характеристика його видів. Прискорення обороту авансових ресурсів та його вплив на інтенсивність і ефективність виробництва.

Закони, принципи, функції та технологія управління підприємством.

Закони організації виробництва та сучасні принципи й методи управління

операціями. Функції системи управління операційною діяльністю. Структура, зовнішнє оточення та життєвий цикл операційної системи. Внутрішні соціальні комунікації. Зовнішні комунікації підприємства. Вимоги, котрим мають відповідати операційні системи на сучасному етапі розвитку. Загальна характеристика процесу проектування операційної системи. Базові концепції проектування операційної системи: підхід ключових конкурентних переваг, модель соціотехнічної системи, модель логістичної системи тощо. Класифікація маркетингових стратегій. Планування та етапи вибору стратегічної позиції. Проектний менеджмент як інструмент управління процесами проектування та створення операційної системи. Кінцевий продукт, його якість та оновлення. Принципи, види та методи планування виробництва (операцій). Взаємозв'язок між стратегічним, тактичним та оперативним плануванням операцій. Концепція стратегічного управління підприємством. Поняття стратегічної бізнес-одиниці та стратегічного напрямку діяльності. Бізнес-стратегії за М. Портером, підсилення конкурентних переваг шляхом лідирування за витратами, продуктової диференціації, фокусування. Диспетчеризація виробництва. Специфічні риси оперативного управління функціонуванням операційних систем різних типів.

Поняття «виробничого потенціалу організації», його основні складові та загальні характеристики. Зв'язок виробничого потенціалу з іншими видами потенціалів - економічним, науково-технічним, інноваційним, організаційним (функціональним), кадровим тощо.

Ресурсний, функціонально-структурний і цільовий підходи до оцінки виробничого потенціалу. Організація і планування відтворення і використання виробничого потенціалу. Методика розрахунку і налізу використання потужності підприємств.

Сутність і змістовна характеристика інвестиційно-відтворювального процесу на підприємстві. Показники та методи оцінки ефективності виробничих інвестицій за умов ринкових відносин між господарюючими суб'єктами з урахуванням грошових потоків, ставки дисконту (капіталізації) господарського ризику та інфляції. Інвестиційний потенціал та його зв'язок з

виробничим та економічним потенціалом підприємства. Основні чинники і методи підвищення ефективності використання інвестиційного потенціалу підприємства. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів різних суб'єктів господарювання шляхом розробки повного або короткого варіанта бізнес-плану.

Криза та заходи антикризового управління підприємством.

Можливості попереднього діагнозу та методи ідентифікації кризових явищ різної глибини в умовах підприємств України: підходи, моделі, показники, технології отримання та використання інформації. Основні підходи до подолання кризових явищ на підприємстві. Типи антикризової реакції та антикризового управління (реактивне, активне, планове). Характеристика основних етапів антикризового управління: діяльність по запобіганню кризи, управління в умовах кризи, діяльність по виводу підприємства з кризи.

Передумови для прийняття рішення про скорочення видів діяльності. Альтернативність у стратегічному виборі. Підтримка загальної стратегії за допомогою функціональної стратегії.

Організаційне забезпечення виконання антикризових заходів: методи обґрунтування та вибору організаційної форми підсистеми антикризового управління (ПАУ), типові підходи щодо діяльності ПАУ на різних стадіях розвитку кризових явищ на підприємстві. Характеристика програми антикризової діяльності підприємства.

Проблеми здійснення та підвищення ефективності реструктуризації підприємств. Вітчизняний та зарубіжний досвід реструктуризації різних суб'єктів господарювання. Процес санації (фінансового оздоровлення) потенційно конкурентоспроможних підприємств (організацій). Правові основи та сучасні проблеми банкрутства підприємств (організацій). Організаційно-економічний механізм ліквідації збанкрутілих підприємств (організацій). Поняття «банкрутство», «фіктивне банкрутство», «недобросовісне банкрутство», «санація», «ліквідація» як способи подолання кризи (санація) або оформлення «катастрофи» підприємства у разі неможливості вивести підприємство з системної кризи. Причини та глибина

кризових явищ як основа вибору способів впливу на них. Ознаки банкрутства та підстави для початку процедури банкрутства згідно із Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Загальна схема процедури банкрутства.

1.2 Ресурсне забезпечення діяльності підприємств.

Поняття економічних ресурсів та ресурсного потенціалу підприємства. Складові частини ресурсного потенціалу, їх характеристики та взаємозв'язок у процесі виробництва. Особливості ресурсного потенціалу підприємств різних видів економічної діяльності. Оптимальне співвідношення ресурсів. Поняття ефективності використання ресурсів підприємства.

Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці в сільському господарстві. Персонал підприємства: суть та класифікація. Поняття категорії «персонал підприємства». Класифікація працівників підприємств. Види чисельності. Показники трудового потенціалу підприємств і методика їх визначення. Сезонність виробництва. Кадрова політика підприємства. Інструментарій управління персоналом підприємства. Продуктивність праці та методика її визначення. Система показників продуктивності праці, їх класифікація і методика визначення. Прогнозування (планування) рівня продуктивності персоналу на підприємстві. Мотивація й оплата праці. Форми та системи оплати праці. Державне регулювання оплати праці. Договірне регулювання оплати праці. Побудова системи нормування праці. Співвідношення темпів зростання продуктивності і оплати праці та його економічні наслідки.

Матеріально-технічна база підприємств. Класифікація і структура основних засобів. Грошова оцінка і амортизація основних засобів. Поняття виробничої потужності підприємств, показники використання. Функціональна роль матеріально-речових елементів основних виробничих засобів. Тракторний парк і ефективність його використання. Комбайновий парк і ефективність його використання. Транспортні засоби, виробничі будівлі та споруди та ефективність їх використання.

Капітал підприємств. Склад і джерела фінансових ресурсів підприємства. Грошові потоки підприємства та їх оцінка з урахуванням фактора часу. Формування і вартість капіталу. Статутний капітал підприємства, визначення та обґрунтування його розміру. Вартість підприємства та інших доходних активів.

Позичковий капітал, його необхідність та сутність. Рух позичкового капіталу і його форми. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Комерційний і банківський кредит. Банки та їх функції. Банки та підприємництво. Джерела банківського прибутку. Проблеми розвитку позичкових відносин та банківського підприємництва в Україні.

Нематеріальні активи (ресурси) підприємства. Поняття нематеріальних активів, класифікація. Методи оцінювання нематеріальних активів.

Інвестиційні ресурси та ефективність їх використання. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Інвестиційна діяльність нафтогазових підприємств. Джерела інвестицій: власні, позичкові, залучені, бюджетні. Іноземні інвестиції. Капіталовкладення аграрних підприємств. Виробничі і невиробничі капіталовкладення. Структура капіталовкладень.

Сутність і змістовна характеристика інвестиційно-відтворювального процесу на підприємстві. Показники та методи оцінки ефективності виробничих інвестицій за умов ринкових відносин між господарюючими суб'єктами з урахуванням грошових потоків, ставки дисконту (капіталізації) господарського ризику та інфляції. Інвестиційний потенціал та його зв'язок з виробничим та економічним потенціалом підприємства. Основні чинники і методи підвищення ефективності використання інвестиційного потенціалу підприємства. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів різних суб'єктів господарювання.

1.3 Результати та ефективність виробництва.

Інтенсифікація розвитку промислових підприємств. Поняття

інтенсивності і інтенсивного типу розвитку виробничих підприємств. Методика визначення інтенсивного розвитку. Основні напрями формування інтенсивного типу розвитку. Розподіл валового доходу і його вплив на формування інтенсивного типу розвитку. Показники оцінки фактичного стану підприємства, що пов'язані з розподілом валового доходу.

Інноваційна діяльність промислових підприємств. Зміст інноваційної діяльності. Інновації, інноваційний процес: поняття, класифікації. Поняття науково-технічного прогресу. Загальна характеристика напрямів розвитку НТП. Методика визначення економічної ефективності окремих нововведень на промислових підприємствах.

Поняття, форми й вибір напрямків техніко-технологічного оновлення підприємства, методичні основи оцінки їх ефективності. Пріоритетні напрями науково-технічного та інноваційного розвитку галузі та економічної системи в цілому як фундаментальна база технологічного оновлення підприємств Джерела фінансування технологічного оновлення підприємства. Організаційно- економічний механізм та принципи управління технологічним оновленням підприємства. Тенденції та стратегічні напрями технологічного оновлення вітчизняних підприємств у сучасних умовах.

Витрати виробництва і собівартість продукції. Поняття витрат виробництва і собівартості продукції. Поняття собівартості продукції і характеристика її видів. Склад та класифікація витрат. Фінансові результати діяльності підприємства. Послідовність і методи визначення собівартості продукції. Визначення собівартості продукції за калькуляційними статтями витрат. Фактори зниження собівартості.

Ціноутворення на промислову продукцію. Економічний зміст і функції цін. Мета ціноутворення за умов ринку. Методи ціноутворення. Модифікація цін. Посилення функції ціни як економічного регулятора розширеного відтворення. Види ринкових цін. Трансферні ціни. Зміст конкурентної ціни і умови її формування. Стимулююча, синхронізуюча і сигнальна функції ціни.

Види цін. Договірні і вільні ціни. Біржова ціна. Регульовані державні

ціни. Державне регулювання цін. Основні принципи ціноутворення. Цінові зони. Адаптивність цін у ринковій економіці і механізм її забезпечення. Ціна як інтегрований показник якості продукції. Причини виникнення цінової конкуренції між виробниками і характер її прояву. Обмежувальні фактори зниження ціни. Цінова конкурентоспроможність товарів. Поняття мінімальної ціни. Фактори підвищення цінової конкурентоспроможності підприємств. Ціновий механізм у системі економічних взаємовідносин.

Якість і конкурентоспроможність продукції. Поняття якості продукції, характеристика показників якості. Значення показників якості для підвищення конкурентоспроможності продукції. Вплив рівня якості продукції на результати виробництва. Стандартизація і сертифікація продукції.

Конкурентоспроможність продукту (товару). Визначення критеріїв конкурентоспроможності продукту (товару). Параметри та показники конкурентоспроможності. Методи оцінки конкурентоспроможності продукту (товару). Якість та конкурентоспроможність: загальні риси та відмінності. Методи підвищення конкурентоспроможності продукції (товару).

Інфраструктура промислового виробництва. Поняття і значення інфраструктури підприємства. Класифікація інфраструктури. Національна, регіональна і господарська інфраструктура.

Інфраструктура у системі нафтогазового комплексу. Виробнича інфраструктура та її економічне значення. Галузі інфраструктури, які забезпечують процес доведення продуктів до споживача. Удосконалення економічних взаємовідносин між виробничими підприємствами і сферою обслуговування. Економічна ефективність виробничої інфраструктури.

Соціальна інфраструктура та її економічне значення. Необхідність і спрямованість соціальної діяльності підприємства в умовах ринку. Планування соціального розвитку підприємства.

Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси промислому виробництві. Суспільні форми організації виробництва та їх соціально-економічне значення. Сутність і об'єктивні умови розвитку спеціалізації

виробництва. Спеціалізація як форма суспільного поділу праці. Зональна, господарська і внутрішньогосподарська спеціалізація. Внутрішньогалузева спеціалізація та її умови. Показники спеціалізації.

Економічні результати та ефективність діяльності підприємства.

Оцінювання економічних результатів промислових підприємств. Поняття ефекту і ефективності виробництва. Критерії економічної ефективності виробництва. Види ефективності. Соціальна ефективність, екологічна ефективність. Результативність функціонування, безпечний стан підприємства.

Система показників економічної ефективності виробництва. Naturalні і вартісні показники. Методика визначення показників економічної ефективності виробництва. Валова і товарна продукція, чиста продукція і чистий дохід, прибуток від операційної діяльності як показники результату діяльності, їх абсолютний і відносний розміри. Безбитковість діяльності підприємства: поняття, обчислення.

Статистика результатів виробництва продукції та послуг, товарного та фінансового ринків, цін та ціноутворення на макрорівні.

Сутність рентабельності промислового виробництва. Показники рентабельності: рівень рентабельності і норма прибутку. Методика визначення показників рентабельності підприємства і фактори, котрі зумовлюють їх підвищення.

1.4 Методика та інструментарій аналізу діяльності підприємств

Сутність та методи економічного аналізу, їх класифікація та характеристика. Економічна та математична постановка оптимізаційних задач. Вибір критерію оптимізації.

Методологія та інструментарій стратегічного аналізу підприємства. Методи багатофакторного кореляційно-регресійного аналізу. Навести приклади. Оцінка щільності зв'язку та перевірка значущості параметрів моделі в кореляційно-регресійному аналізі.

Інформаційне забезпечення аналітичної роботи. Інформаційні джерела

та їх характеристика. Комп'ютерні технології та їх застосування в економіці. Комп'ютерні мережі. Глобальна комп'ютерна мережа, її служби та сервіси.

2. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

2.1 Система управління економікою

Необхідність державного управління економікою в умовах ринку, державне управління та ринок. Економічні функції держави в умовах панування ринкових відносин. Державне фінансування колективних благ. Роль держави в нейтралізації побічних ефектів функціонування ринку. Вплив держави на розподіл ресурсів. Роль держави в стабілізації економічного розвитку.

Економічна політика держави та її складові елементи на сучасному етапі. Об'єкти та засоби державного впливу на економіку.

Основні завдання державного управління економікою в період переходу до ринку. Основні напрями формування ринкової економіки.

Економічний механізм управління національним господарством.

Державні органи та їх роль в управлінні економікою. Верховна Рада як законодавчий орган управління економікою. Державні закони як правова база функціонування економіки. Роль та функції Уряду в умовах ринку. Система й функції загальноекономічних міністерств і відомств. Роль галузевих органів державної виконавчої влади в управлінні економікою.

Система місцевих органів управління економікою, їх функції та механізм впливу на соціально-економічний розвиток регіонів. Макроекономічні плани як інструмент державного управління економікою.

Роль бюджету та податків у державному управлінні економікою. Державне управління економікою засобами грошово-кредитної політики. Цінова політика як елемент державного управління економікою. Державне управління зовнішньоекономічною діяльністю. Ефективність функціонування національного господарства.

2.2 Макростабілізація розвитку економіки

Зміст та способи економічного прогнозування. Класифікація прогнозів. Макроекономічне прогнозування та його принципи. Основні функції макроекономічного прогнозування. Методи та моделі економічного прогнозування.

Прогнозування економічної ситуації. Взаємозв'язок концепції, прогнозу й програми. Система показників прогнозу. Короткострокове прогнозування (місяць, квартал, рік) у ринкових умовах. Наявне інформаційне забезпечення, проблеми і напрями його покращання.

Аналіз економічної ситуації та тенденцій розвитку національної економіки. Види економічного аналізу. Методи економічного аналізу. Інформаційна база економічного аналізу. Організація та етапи економічного аналізу. Техніко-економічний аналіз. Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг, попиту, стану ринку й обсягу реалізації продукції (послуг), виробничих ресурсів і організаційно-технічного рівня підприємств, витрат на виробництво та реалізацію продукції. Фінансово-економічний аналіз. Аналіз фінансових результатів, рентабельності, фінансового стану підприємств.

Аналітичне вирівнювання тренду (криві зростання) як метод середньострокового прогнозування. Вплив типу динаміки ряду на вибір функції, що апроксимує тренд. Прогнозування випадкової компоненти. Авторегресійні моделі. Оцінка терміновості середньострокових прогнозів. Коефіцієнти кореляції та детермінації. Визначення довірчого інтервалу прогнозних оцінок.

Регресивні моделі, їх позитивні якості та недоліки. Методи виміру на основі кореляційного зв'язку. Множинна та окрема кореляції. Кореляція в рядах динаміки. Дисперсійний аналіз. Методи кластерного аналізу.

Методи колективної експертної оцінки. Методи статистичної обробки матеріалів анкетування. Визначення коефіцієнту компетентності експертів. Довгострокове прогнозування, його зв'язок із короткостроковим, основні показники. Комплексні системи довгострокового прогнозування: зміст, основні етапи проектування. Моделі прогнозування економіки держави,

регіону, області. Міжгалузеві моделі, їх зміст і сфера застосування. Міжгалузевий баланс виробництва та розподілу продукції (таблиця “витрати-випуск”), методи його побудови та сфера використання. Моделі прогнозування науково-технічного прогресу. Прогнозування соціального розвитку та рівня життя населення. Прогнозування попиту на товари й послуги. Демографічні прогнози. Модель прогнозування чисельності населення. Прогнозування параметрів руху населення (народжуваність, смертність тощо).

Логіка й технологія планування. Основні форми державного планування. Стратегічне планування та програмування соціально-економічного розвитку країни.

Програмні заходи державної політики: макроекономічної, цінової, інвестиційної, фінансово-бюджетної, податкової, грошово-кредитної, валютної, промислової, аграрної, науково-технічної, інноваційної, соціальної, гуманітарної, інституціональної, зовнішньоекономічної, екологічної безпеки і природокористування, регіональної.

Валовий внутрішній продукт - вироблений і реальний, валовий випуск товарів і послуг, проміжне споживання, валова додана вартість, чистий прибуток, кінцеві споживчі витрати, нагромадження основного капіталу. Узагальнюючі показники ефективності економіки.

Основи методології макроекономічного планування. Економічні закони та їх врахування у процесі розробки державних планів. Складові методології макроекономічного планування: методика, положення, інструкції, рекомендації, показники.

Методологічні принципи макроекономічного планування: системність, науковість, альтернативність, адекватність планів економічним закономірностям, цілеспрямованість. Цілі та пріоритети державних планів. Взаємозв'язок між економічною політикою, економічною стратегією та цілями і пріоритетами макроекономічних планів. Директивне, індикативне та стратегічне планування. Цілі й пріоритети державного плану економічного і соціального розвитку України на поточний рік.

Балансовий метод і його роль в аналізі та плануванні найголовніших пропорцій національної економіки. Плановий баланс як інструмент обґрунтування плану. Система планових балансів. Характеристика структури окремих видів планових балансів. Напрями вдосконалення балансового методу макроекономічного планування.

Нормативний метод, необхідність і можливість його використання в плануванні. Норми й нормативи як інструменти планових розрахунків. Використання їх при визначенні ефективності економіки, обчислення потреб в окремих видах ресурсів. Агрегування показників.

Програмно-цільовий метод та його роль в обґрунтуванні макроекономічних планів. Роль програмно-цільового методу в збалансованості планових завдань по ресурсах, термінах та виконавцях.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, його завдання та функції в забезпеченні наукового прогнозування та планування, в удосконаленні методології планування.

Державні потреби в продукції (роботах, послугах) та засоби їх задоволення. Державні контракти та державні замовлення як засоби задоволення державних потреб. Роль органів державної влади - замовників у державних контрактах. Механізм укладання державних контрактів і замовлень.

Структура Державного бюджету України. Особливості Державного бюджету України на поточний рік.

Методика обчислення макроекономічних показників у системі національних рахунків. Планування валового національного та валового внутрішнього продукту, національного доходу, національного багатства, реальних доходів населення тощо.

Планування темпів, структури і макроекономічних пропорцій. Розрахунки показників, що характеризують основні макроекономічні пропорції. Пропорції між валовим національним та внутрішнім продуктом і національним доходом, між фондами споживання і нагромадження, між I і II підрозділами суспільного виробництва. Структурна політика держави та методи її реалізації.

2.3 Державне управління національним господарством

Моделі державного регулювання національною економікою. Функції ринку та обмеженість його регулюючого механізму. Кейнсіанська теорія як методологічна основа державного регулювання економіки. Розвиток механізму державного регулювання економіки в інших макроекономічних теоріях.

Сутність державного регулювання економіки. Межа державного втручання в економіку. Державний дирижизм як модель організації змішаної економіки. Фактори, що визначають індивідуальні особливості державного втручання в економіку.

Суб'єкти державного регулювання економіки. Суспільні інтереси як об'єктивна основа державного регулювання економіки. Прямий та зворотній зв'язок між державою та носіями економічних інтересів.

Об'єкти державного регулювання економіки. Економічний цикл, зайнятість, безробіття, інфляція. Головні цілі державного регулювання економіки: стабілізація економічного розвитку, економічне зростання, підвищення життєвого рівня населення.

Система державних регуляторів економіки: правові, адміністративні, економічні. Регулятори прямої та непрямой дії. Довгострокове та короткострокове регулювання економіки. Спрямовуючий та орієнтуючий характер державного регулювання економіки. Антикризова політика держави. Антимонопольна (конкурентна) державна політика, механізм її реалізації.

Економічна безпека національної економіки. Інвестиційний процес, державна інвестиційна політика та механізм їх реалізації. Державне регулювання інституціональних змін в економіці, роздержавлення власності та приватизація майна, управління державними корпоративними правами. Регуляторна економічна політика держави, механізм її реалізації.

Державне регулювання економіки заходами фіскальної політики, її сутність. Наслідки впливу податків на пропозицію. Стимулюючий варіант впливу податків на пропозицію та можливі негативні наслідки. Крива

Лаффера як особливий варіант стимулюючої фіскальної політики, спрямованої на пропозицію та можливості її практичного застосування.

Фіскальна політика та проблема збалансування бюджету. Стимулююча та стримуюча фіскальна політика як засоби антициклічного регулювання економіки. Державний борг і методи фінансування дефіцитного бюджету.

Заходи грошово-кредитної та антиінфляційної політики в державному регулюванні економіки. Грошовий ринок. Пропозиція грошей та грошові агрегати. Попит на гроші для угод та на гроші як активи. Кон'юнктура грошового ринку та ціна грошей. Грошовий мультиплікатор.

Грошово-кредитне регулювання економіки. Методи державного регулювання грошової пропозиції: операції на відкритому ринку, процентна політика, норми обов'язкових резервів комерційних банків та механізм їх впливу на ринок грошей. Вплив заходів грошово-кредитної політики на обсяг національного виробництва.

Інфляція як індикатор економічної стабільності. Рівень та темпи інфляції. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат. Антиінфляційна політика держави.

Державне регулювання макроекономічної структури. Сутність і завдання структурної політики. Структурні елементи економіки. Основні показники макроекономічної структури. Роль наслідки структурних зрушень в економіці. Регулювання відтворювальної структури економіки. Методи підвищення норми нагромадження. Регулювання зрушень у галузевій структурі економіки. Критерії галузевої пріоритетності. Експортоорієнтована та імпортозаміщувальна спрямованість державної політики. Державні методи впливу на галузеву структуру економіки.

Регулювання структури зовнішньоекономічної діяльності країни. Роль експорту та імпорту в економічній структурі. Структура експорту та імпорту. Внутрішні й зовнішні фінансові ресурси імпорту. Умови участі міжнародних фінансових донорів у реструктуризації економіки країн-реципієнтів.

Державний і приватний сектори економіки. Роздержавлення, приватизація та націоналізація як напрями соціальної реструктуризації

економіки. Диференціація особистих доходів за окремими групами населення. Регулювання соціальної диференціації за доходами.

Державне регулювання зайнятості та рівня соціального забезпечення населення. Ринок праці. Попит і пропозиція на ринку праці. Зайнятість та безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне та циклічне.

Наслідки кейнсіанської моделі загального регулювання зайнятості. Напрями регулювання зайнятості: активна політика зайнятості та політика створення гнучкого ринку праці. Державні програми сприяння зайнятості.

Державна система соціального захисту населення. Економічна нерівність. Диференціація доходів та бідність. Прожитковий мінімум. Два напрями соціального захисту: державне соціальне страхування і державна допомога. Індксація доходів. Соціальні компенсатори та допомога безробітним.

Державне регулювання економіки засобами зовнішньоекономічної політики. Сукупний дохід у відкритій економіці. Вплив заходів зовнішньоекономічної політики на чистий експорт. Тарифні та нетарифні методи, валютна інтервенція, валютний контроль. Плаваючий та фіксований валютний курс.

2.4 Фінансово-бюджетне регулювання економіки

Державний та місцеві бюджети як головні інструменти управління соціально-економічним розвитком країни й регіонів. Бюджет як основний фінансовий план держави. Політичне, економічне і соціальне значення бюджету.

Джерела доходів бюджету. Структура доходів бюджету. Податкові, неподаткові доходи, мито, збори. Особливості планування і фінансування видатків на бюджетні програми. Задачі та принципи, методи і балансування при бюджетному плануванні.

Стадії та порядок складання проекту бюджету, розгляду його у Верховній Раді України, виконання та звітності про виконання.

3. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ.

ОСНОВНІ ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Вимоги до фахового іспиту при вступі до аспірантури ґрунтуються на нормативних формах державної атестації осіб, які навчаються у навчальних закладах. Вступник до аспірантури за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка» повинен:

знати: основні тенденції та закономірності розвитку економіки суб'єктів господарювання в системі національної економіки країни, основні напрями інтенсифікації на основі прискорення науково-технічного прогресу, раціонального розміщення та інтеграції виробництва, різних форм кооперування і оренди, шляхи підвищення продуктивності праці, результативності виробництва та ін.

вміти визначати показники фондо-, енерго-, електроозброєності праці; ефективності використання виробничих засобів, капітальних вкладень, техніки, забезпеченості трудовими ресурсами, ступеня їх використання; рівня продуктивності праці, економічної ефективності, інтенсифікації; динаміки і структури собівартості, рівня рентабельності по господарству, галузях і видах продукції; спеціалізації господарства і його підрозділів; а також володіти основами методики обчислення економічної ефективності промислового виробництва; мати уявлення про взаємозв'язок видів економічної діяльності; вміти узагальнювати передовий досвід та впроваджувати його у виробництво тощо.

Основні професійні компетентності:

- готовність до продукування нових ідей та розв'язання комплексних проблем у галузі та/або професійної дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової і педагогічної діяльності, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

- здатність здійснювати пошукову й експертно-аналітичну діяльність у різних сферах теоретичних та прикладних економічних досліджень з обґрунтуванням положень економічної теорії та практики;

- спроможність до узагальнення, систематизації та актуалізації проблематики досліджень з економіки;
- здатність до системного творчого мислення й захисту власної точки зору на платформі використання актуальних методологічних і методичних засад сучасної економічної теорії та практики;
- спроможність адекватно використовувати понятійно-категоріальний апарат і методологію сучасної економічної теорії та практики для ідентифікації актуальних економічних явищ і процесів, проблем й протиріч суспільного розвитку;
- здатність самостійно та колегіально розв'язувати дослідницько-аналітичні та управлінські завдання в умовах невизначеності на основі виявлення глибинних закономірностей економічного розвитку держави, регіонів, суб'єктів господарювання;
- спроможність до встановлення глибинних взаємозв'язків між економічними, соціальними та іншими суспільними процесами для всебічного обґрунтування управлінських рішень;
- вміння практичного застосування аналітичних висновків щодо використання положень економічної теорії і практики при формуванні економічної політики, орієнтованої на підвищення ефективності розподілу ресурсів та економічних благ в умовах сучасної ринкової економіки;
- здатність до компаративного аналізу з метою визначення напрямків підвищення національної конкурентоспроможності вітчизняної економіки та пошуку відповідних резервів;
- спроможність оцінювати ефективність реалізації соціально-економічної, екологічної тощо політики держави, визначати тенденції і напрямки підвищення добробуту й якості життя населення на регіональному та національному рівнях;
- спроможність розробляти пропозиції і формувати економічне обґрунтування заходів із удосконалення економічної політики;
- вміння кваліфіковано проводити теоретичні, пошуково-аналітичні та прикладні дослідження в сфері визначення, обґрунтування й використання

резервів підвищення ефективності реалізації економічної політики;

- оволодіння цілісною системою навичок щодо використання професійних цінностей і вимог професійної етики, сформованих на основі узагальнення соціальних та культурних практик суспільства у сфері економіки;

- вміння використовувати для розв'язання аналітичних й дослідницьких задач сучасні технічні засоби та інформаційні технології.

4. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу
ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з наукової роботи Чудик І.І.
" _____ " _____ 2021 р.

Екзаменаційний білет № _____ для складання вступного фахового іспиту до аспірантури зі спеціальності 051 «Економіка»

1. Теоретичне питання.
2. Теоретичне питання.
3. Теоретичне питання.

Затверджено Вченою радою Інституту економіки та менеджменту ,
протокол № _____ від _____ " _____ " 2021 р.

Екзаменатори

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ ДО ВСТУПУ В АСПІРАНТУРУ

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами фахового іспиту здійснюється членами комісії на основі отриманих відповідей на питання білетів. Оцінювання відбувається за 100 бальною шкалою. Відповіді вступників оцінюються окремо за кожним питанням усіма членами комісії. Потім визначається середня оцінка за результатами усіх питань та виставлених оцінок усіма членами комісії. При виникненні дискусій, спорів

щодо оцінки вирішальне слово має голова екзаменаційної комісії.

Критерії оцінювання знань:

“відмінно” (90-100 балів) — вступник дає ґрунтовні, глибокі та теоретично правильні відповіді на поставлені питання, демонструє знання Законів України, постанов Кабінету Міністрів України, інструкцій, підручників, посібників, наводить узагальнення і висновки;

“добре” (75-89 балів) - вступник володіє знанням на рівні попереднього пункту, але ним допущені незначні помилки у формулюванні понять і категорій, проте за допомогою екзаменаторів він швидко орієнтується та знаходить правильні відповіді;

“задовільно” (60-74 бали) - вступник неправильно відповідає на одне з питань або дає на всі питання малообґрунтовані неповні відповіді та тільки з допомогою екзаменаторів може виправити допущені помилки;

“незадовільно” (0-59 балів) - вступник дає неправильну відповідь на два-три запитання, припускається грубих помилок і не може їх виправити, але проявляє здатність викласти свою думку.

Фаховий іспит вважається складеним за умови отримання здобувачем середньої оцінки не нижче оцінки “задовільно” (60-74 бали).

6. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Моделі державного регулювання національною економікою.
2. Функції ринку та обмеженість його регулюючого механізму.
3. Антикризова політика промислового підприємства.
4. Сутність державного регулювання економіки. Межа державного втручання в економіку.
5. Економічні функції держави: формування правових засад функціонування економіки; емісія грошей; усунення вад ринкового саморегулювання; перерозподіл доходів і ресурсів; стабілізація економіки; антимонопольна діяльність держави.
4. Суспільні інтереси як об’єктивна основа державного регулювання економіки.

5. Виробнича потужність промислових підприємств та резерви поліпшення її використання.
6. Економічні фактори забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.
7. Функціонування виробничого підприємства як соціально-економічної системи.
8. Обґрунтування стратегії розвитку суб'єктів господарювання та окремих територій

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. Антимонопольна політика (конкурентна) та механізм її реалізації.
2. Банківська система України: функції, проблеми розвитку, роль у регулюванні економічного розвитку.
3. Бюджет як основний фінансовий план держави.
4. Бюджетна система України, методи оцінювання ефективності функціонування.
5. Бюджетний процес, етапи розроблення бюджету, розгляду, затвердження і моніторингу за виконанням.
6. Валова додана вартість, поняття, особливості розрахунку.
7. Грошово-кредитне регулювання економіки.
8. Державна політика розвитку ринку цінних паперів.
9. Державна система соціального захисту населення.
10. Державна фінансова політика та проблеми збалансування бюджету.
11. Державне програмування економічного і соціального розвитку України.
12. Державне регулювання економіки засобами зовнішньоекономічної політики.
13. Державне управління економікою засобами грошово-кредитної політики.
14. Державне управління зовнішньоекономічною діяльністю.
15. Державний та місцеві бюджети як основні інструменти управління соціально-економічним розвитком країни й регіонів.
16. Державні та місцеві органи управління економікою.
17. Державні фінанси, склад і структура.
18. Державні цільові програми: суттєвість, класифікація, методика формування.
19. Дефіцит бюджету та джерела його фінансування.

20. Довгострокове прогнозування економіки, основні показники, методи визначення.
21. Економічна безпека національної економіки.
22. Економічне прогнозування: цілі, напрями, пріоритети, методи.
23. Економічний механізм державного управління економікою.
24. Зведений фінансовий баланс, його складові та методи розроблення.
25. Інфляція, методи розрахунку індексів оптових і споживчих цін.
26. Ключові пріоритети структурної перебудови виробництва.
27. Макроекономічні показники, поняття номінальних і реальних показників, методика врахування інфляції.
28. Макроекономічні пропорції, тенденції динаміки ВВП України.
29. Методи й моделі економічного прогнозування.
30. Методи і форми державного регулювання економіки.
31. Методи і форми державного регулювання економіки.
32. Методика розрахунку макроекономічних показників у системі національних рахунків.
33. Методика формування основних показників у системі національних рахунків.
34. Методологічні основи соціально-економічного планування.
35. Методологічні основи та принципи формування державного бюджету.
36. Державний бюджет України: структура, методика розробки та прийняття.
37. Міжгалузевий баланс, його структура й методика розроблення.
38. Моделювання економічних процесів. Моделі економічного зростання.
39. Монетарні показники: сутність, методи розрахунку.
40. Монополізація виробництва і конкуренція на ринку.
41. Напрями підвищення ефективності економіки, показники оцінки.
42. Номінальний і реальний валовий внутрішній продукт, методи їх розрахунку.
43. Основи методології макроекономічного прогнозування.
44. Основи сучасної грошово-кредитної політики, її вплив на розвиток виробничої сфери.
45. Основні напрями державної регіональної політики.
46. Основні положення державної стратегії забезпечення економічної безпеки.
47. Підприємницька діяльність: принципи, форми, цілі, обмеження.
48. Планування і прогнозування розвитку регіонів України.
49. Платіжний баланс і методи його розроблення.

50. Податкова політика України, фіскальна та стимулююча суть податків.
51. Причини та наслідки тінізації економіки, засоби легалізації тіньових доходів.
52. Проблеми розвитку ринкової інфраструктури в Україні.
53. Програмно-цільовий метод регулювання економікою.
54. Регулятори й важелі антикризової політики держави.
55. Регуляторна економічна політика країни, механізм її реалізації.
56. Регуляторна політика держави та механізм її реалізації.
57. Роздержавлення та приватизація майна як напрями соціальної реструктуризації економіки.
58. Система державних засобів регулювання економікою.
59. Система засобів державного управління економікою та національним господарством.
60. Система національних балансів та їх використання в управлінні економікою.
61. Система національних рахунків: призначення та методика формування.
62. Соціальна політика на сучасному етапі. Збалансованість платоспроможного попиту населення з пропозицією товарів і послуг.
63. Стратегічні пріоритети економічної політики України.
64. Стратегія випереджального економічного розвитку.
65. Стратегія інноваційного розвитку економіки, механізм її реалізації.
66. Стратегія структурно-інноваційної перебудови промисловості.
67. Стратегія утвердження інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки.
68. Стратегія утвердження інноваційної моделі розвитку.
69. Структура й джерела доходів бюджету.
70. Сутність державного регулювання економіки.
71. Сучасна податкова система: види податків, їх сутність, функції.
72. Фінансово-бюджетне регулювання економіки.
73. Фіскальна політика та проблеми збалансування бюджету.
74. Форми планування в системі державного управління національною економікою.
75. Цінова політика держави. Позитивні й негативні наслідки регулювання цін. Ціни оптові і роздрібні.
76. Цінова політика як елемент державного управління економікою.
77. Поняття підприємства, його роль і умови ефективної роботи в ринковій економіці.
78. Складові ланки підприємств та їх взаємодія.

79. Види підприємств та їх об'єднань.
80. Економічні засади функціонування приватних господарств.
81. Зовнішнє середовище діяльності промислових підприємств у ринковій економіці.
82. Спеціалізація та інтеграція підприємств.
83. Організаційно-правові форми підприємства у нафтогазовому комплексі.
84. Венчурні підприємства як суб'єкти ринкових відносин.
85. Інновація як основа конкурентоспроможності підприємства.
86. Фактори економічного зростання виробництва.
87. Виробнича функція як математична інтерпретація довгострокової сукупної пропозиції.
88. Методика визначення собівартості промислової продукції
89. Групування операційних витрат за економічними елементами та статтями.
90. Класифікація витрат. Постійні і змінні витрати.
91. Товарна продукція і методика визначення показників товарності.
92. Персонал підприємства: склад, класифікація.
93. Забезпеченість промислових підприємств персоналом. Тимчасові і сезонні працівники.
94. Зайнятість в економіці і на підприємстві.
95. Поняття продуктивності праці і методика її визначення.
96. Амортизація та зношення основних засобів.
97. Основні засоби: поняття, ефективність використання
98. Методика визначення ефективності використання оборотного капіталу.
99. Забезпеченість виробничих підприємств оборотним капіталом та його кругообіг. Позичковий та власний капітал промислових підприємств.
100. Ефективність як економічна категорія. Показники ефективності.
101. Рівень рентабельності продукції підприємства: поняття, види.
102. Місце малого бізнесу у формуванні регіонального ринку. Основні форми, методи і засоби регулювання і підтримки малого бізнесу. Стимулювання розвитку підприємницької діяльності.
103. Інновації та інноваційна діяльність на підприємстві. Виробнича інфраструктура промислових підприємств.
104. Сутність та джерела інвестицій.
105. Методи оцінки ефективності інвестицій. Трудомісткість та матеріаломісткість продукції.
106. Фінансові результати діяльності підприємства.
107. Спеціалізація і галузева структура нафтогазових підприємств.

108. Виробнича інтеграція: сутність, організаційні форми, значення.
109. Концентрація виробництва та її вплив на економіку підприємства
110. Диверсифікація продукції підприємств. 103. Поняття інтенсивності й економічного розвитку промислових підприємств.
111. Показники інтенсивності розвитку підприємства та методика їх визначення.
112. Ринок як середовище розвитку підприємства
113. Ціна в ринковій економіці і характеристика її видів.
114. Паритет цін і механізм його забезпечення в ринковій економіці.
115. Поняття якості, характеристика її показників і значення для підвищення конкурентоспроможності продукції.
116. Стандартизація і сертифікація продукції. Товарна, валова, чиста та реалізована продукція.
117. Інформація на підприємстві: поняття, джерела. Державне регулювання підприємницької діяльності.
118. Особливості розвитку державних промислових підприємств.
119. Інтеграція підприємств України у світове господарство.
120. Акціонерні товариства у нафтогазовому секторі економіки України.
121. Витрати на оплату праці.
122. Форми міжнародних економічних зв'язків.
123. Попит на товари. Закон і функції попиту.
124. Оподаткування промислових підприємств. Кредитні програми і проекти підтримки малого та середнього бізнесу.
125. Розвиток фермерства в Україні.
126. Бізнес-план: поняття, методика складання.
127. Банківська система в Україні, перспективи її розвитку.
128. Комерційні банки та їх роль на сучасному етапі. Особливості соціальної політики розвитку підприємств.
129. Створення спільних підприємств та організація їх роботи.
130. Соціальна інфраструктура промислових підприємств.
131. Орендні відносини та їх регулювання на сучасному етапі.
132. Кредитування промислових підприємств.
133. Якість продукції: поняття, показники.
134. Власний капітал підприємства та його платоспроможність.
135. Математичне моделювання як метод наукового пізнання економічних явищ та процесів.
136. Комп'ютерні технології та їх застосування в економіці.

8. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підруч. У 2-х кн. Кн. 2: Мікроекономіка / [Ред. Панчишин С., Островерха П.]. К.: Знання, 2010. 437 с.
2. Антикризове корпоративне управління: теоретичні та прикладні аспекти / С. С. Гасанов, А. М. Штангрет, Я. В. Котляревський та ін. К.: ДННУ “Акад. фін. Управління”, 2012. 301 с.
3. Буреннікова (Поліщук) Н.В. Математичні методи економічного аналізу: теорія і практика: навч. посібник .Вінниця: ВНТУ, 2013. 292 с.
4. Бюджетний кодекс України: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17&p=1309936556715078>.
6. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посібник К.: Знання-Прес, 2002. 239 с.
7. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посібник К.: Центр учбової літератури, 2010. 304 с.
8. Гордійчук А.С. Економіка підприємства: навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2009. 438 с.
9. Гречаник Б. В., Буй Ю. В., Мельничук І. В., Федішин М. Д. Планування і контроль на підприємстві : практикум, 2-га ред. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. 207 с.
10. Витвицький Я.С., Данилюк М.О. Економіка нафтогазових підприємств: навч. посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 604с.
11. Довгаль О.В., Андрусів У.Я., Ткаліч О.В., Павленко О.С. Глобальна економіка: навч. посіб. Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
12. Економічна енциклопедія: У 3 т. Т. 1 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) - К. : Видавничий центр “Академія”, 2000. 864 с.
13. Закон України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” від 11.09.2003 № 1160-IV [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1160-15>.
14. Закон України “Про запобігання фінансової катастрофи та

створення передумов для економічного зростання в Україні” від 27.03.2014 № 1166-VII [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1166-18>.

15. Закон України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” від 14.10.2014 № 1702-VII [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>.

16. Зелінська Г.О., Кравчук Р.С., Федорович І.В. Організація виробництва на підприємствах нафтогазового комплексу: навч. посіб. ІФНТУНГ: Івано-Франківськ. 2012 .434с.

17. Єрмаков О. Ю та ін. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. для студентів вищ. закл. освіти III-IV рівня акредитації; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Компринт, 2015. 228 с.

18. Економіка підприємства : навч. посіб. / уклад. : Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик ; Нац. ун-т "Кисво-Могилянська академія". Київ : [НаУКМА], 2018. 302 с.

19. Економіка підприємства : підручник/під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

20. Мельникова В.І. Національна економіка : навч. посіб. К., 2013. 248с..

21. Мазур І. М., Андрусів У. Я., Гальцова О. Л., Кулик Т. П. Антикризове управління підприємством: навч. посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 348 с.

22.Кулішов В.В. Основи ринкової економіки : підруч. - Львів.: Магнолія, 2006. 2013. 472 с.

23. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навч. посіб. Львів : «Новий Світ-2000», 2018. 324 с.

24.Останкова Л. А., Шевченко П.Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2011. 256 с.

25. Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М.. Економіка та фінанси підприємства: підручник . Львів, 2015 . 408 с.
26. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник Вид. 2-е перероб. доп. К.: КНЕУ, 2001. 528 с.
27. Погрішук Б. В., Марченко О.І. Планування і контроль на підприємстві : підруч. для студентів ВНЗ. Терноп. нац. екон. ун-т, Вінниц. навч.-наук. ін-т економіки. Тернопіль : Крок, 2015. 682 с.
28. Податковий кодекс України: [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
29. Скібіцька Л. І., Матвеев В. В., Щелкунов В. І. Антикризовий менеджмент: навч. Посібник. К.: ЦУЛ, 2014. 584 с.
30. Стратегічне управління нафтогазовими підприємствами України: технології, механізми та інструменти реалізації: наукова монографія / [За аг. ред.. проф. В.П. Петренка, доц. С.А. Побігуна]. Івано-Франківськ: ІНТУНГ, 2015. 468 с.
31. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства : навч. посібник [3-тє видання]. К. : Каравела, 2008. - 352 с.
32. Управління витратами: навчальний посібник / за ред. д.е.н., професора Кузьміна О.Є. та д.е.н., професора Данилюка М.О. Івано-Франківськ: Симфонія форте. 2014. 264 с.
33. Федун І.Л. Основи економічної теорії. [видання друге, доповнене і перероблене]. К.: ННЦ «ІАЕ», 2016. 256 с.
34. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти : навч. посіб. К. : ЦУЛ. 2014. 276 с.
35. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії: навч. посібник К. : Ліра-К, 2014. 240 с.
36. Чухно А.А. Економічна теорія : (у 2-х т.) т.1 К. : ДННУ АФУ, 2010.
37. Шкварчук Л. О. Фінансовий ринок: навч. посіб. К. : Знання, 2013. 382 с.
38. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. К.: Ліра-К, 2017. 600 с.